

Sabadell s'ha caracteritzat tradicionalment per un perfil urbà, per un "sky-line", horitzontal, sobretot fins els anys seixantes. De la massa edificada homogènia en destaquen edificis de caràcter religiós (els campanars de Sant Feliu i la Puríssima), industrial (les xemeneies dels vapors i de les fàbriques) i, més tard, els blocs d'habitatges dels anys seixantes (Espronceda i Merinals). Les anomenades Torres de l'Eix Macià, pel fet d'estar integrades en un conjunt des del punt de vista de les seves proporcions volumètriques, perden el seu caràcter.

Una vegada superades les funcions de caràcter militar, les torres en els nuclis urbans es basteixen com elements de prestigi dels seus propietaris (Emilia-Romanya: Bolonya). A la ciutat capitalista moderna, les torres pertanyen a les diferents empreses i corporacions que competeixen en altura i fastuositat (Manhatan).

Des de mitjans dels anys vuitantes, a Sabadell hi ha la previsió de construir una nova torre representativa de la tendència local de traspàs d'una economia industrial a una de serveis, d'una ciutat capital de comarca a una d'escala metropolitana, capaç d'interessar al poder econòmic dominant a les acaballes de segle: les empreses de caràcter transnacional.

Es preveu aixecar la torre a l'Eix Macià, operació urbanística de gestió pública que ha resultat paradigmàtica en el marc de l'urbanisme català, com exemple d'estratègia de gestió urbana per a la creació d'un nou centre terciari. Conjuntament, gràcies als beneficis generats per l'operació es va crear un gran parc, el Parc Catalunya i s'unia la plaça Catalunya i la plaça d'Espanya.

La idea de bastir una torre a l'Eix és present a l'avantprojecte del 1986 (Teixidó/Bardaji), emplaçada on avui funcionen uns grans magatzems, però ja amb el mateix nombre de plantes que la volumetria definitiva.

Es mantingué la idea de la torre en la proposta volumètrica aprovada, obra de Sòria i Garcés, que repetien fonamentalment els criteris com-

La torre de l'eix Macià: una nova fita al perfil urbà

JAUME PUIG I CASTELLS

positius del carrer de Tarragona (Barcelona), amb una amplada de l'espai viari idèntica a l'Eix Macià i a la de l'històric Passeig de Gràcia (60 m.), però en un context urbà en tots tres casos, molt diferent.

La idea metropolitana de l'eix es palesa en el dimensionat destinat als vehicles, que tenen connexió directa amb la xarxa d'autopistes, tot convertint la Ronda Ponent en un carrer Aragó, però de doble sentit circulatori. La visió supramunicipal, l'INCASOL (Institut Català del Sòl), cogestor de l'Eix, així ho determinà. Una millora de la connexió viària a Sabadell amb la xarxa externa, caldria que portés a revisar la secció destinada als vehicles, sobretot a la Ronda vuitcentista.

Des del 1992 sols queda per comercialitzar la parcel·la de la torre (d'una superfície de 2 x 2 m.), reservada per tal de no acumular una excessiva oferta de sostre d'oficines. La previsió s'ha confirmat absolutament encertada, ja que ha calgut destinar una part important de la superfície assignada per oficines de caràcter privat a Jutjats o, fins i tot, a habitatges. Amés es pretenia que la torre tingués un "caràcter emblemàtic", que fos un "element de prestigi", a afegir en el moment oportú, tot confiant el paper de "locomotora" del desenvolupament funcional del sector als grans magatzems comercials.

La torre s'emplaça a l'eix perspectiu de l'Avinguda dels Paraires, que connecta l'Eix amb l'Estadi Municipal, ja previst en el pla Bal-

drich, el 1950, com a traçat conector amb la plaça de la Creu Alta, que posteriorment es pensà perllongar fins el que seria la Gran Via per mitjà d'un pas deprimat.

Shin Takamatsu, arquitecte japonès nascut fa cinquanta-dos anys a Kyoto, és l'autor del projecte de la torre, redactat per encàrrec del grup promotor que ha realitzat una oferta en ferm per a la compra i edificació del solar on està previst aixecar l'últim edifici de promoció privada que resta de l'operació "Eix Macià".

Vicente Díaz, arquitecte asturià que coneix de prop l'arquitectura japonesa, doncs ha treballat en diversos estudis d'aquell país, comenta el següent de l'arquitectura de Takamatsu: "comercial, tecnològica, perturbadora, delirante y brillante, con un gran despliegue de máquinas construidas llenas de referencias, no se sabe muy bien a qué, en una críptica mitopoiética de connotaciones futuristas o aeronáuticas".

Takamatsu es troba a les antípodes de les formes més amables d'Arata Isozaki (1931), o bé de l'austeritat i equilibri de Tadao Ando (1941), arquitectes també japonesos que connecten millor amb l'estètica europea i mediterrània.

L'estil de Takamatsu, de fet, s'adapta perfectament, a la funcionalitat de l'eix com espai obert al consumisme. L'estètica de la torre proposada la podríem qualificar d'un "post-déco", recurrent en la seva obra i l'art déco, ve a ésser el primer estil de la producció industrial de béns de consum.

L'arquitectura de Takamatsu ha servit com escenografia urbana a Ridley Scott en la seva pel·lícula Black Rain (Kirin Plaza, Osaka), que tracta sobre les màfies americanes i japoneses. També l'Eix Macià està sent utilitzat per spots publicitaris i sèries televisives, atesa la seva "modernitat". Cal esperar que aquest espai urbà esdevingui quelcom més que un decorat cinematogràfic i una monumentalització del consumisme.

PROJECTE DE L'ARQUITECTE SHIN TAKAMATSU